

SIIKAJOEN KUNTA
Tarkastuslautakunta

ARVIOINTIKERTOMUS 2018

Valtuuston asettamien taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

1.1 Tehtävät, toiminnan tarkoitus ja tavoitteet

Tarkastuslautakunta huolehtii kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä. Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- valvoa Kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Siikajoen kunnan hallintosäännön 66 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on:

- seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi;
- huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa; sekä
- tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lisäksi tarkastuslautakunta valmistelee kunnanvaltuustolle tilinpäätöksen hyväksymiseen ja vastuuvapauden myöntämiseen liittyvät asiat. Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kulta-kin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

1.2 Kokoonpano

Valtuusto on valinnut toimikaudeksi 2017 - 2021 tarkastuslautakunnan, joka on toiminut seuraavassa kokoonpanossa:

Jäsenet:	Varajäsenet:
Ilkka Yrjänä pj	Sauli Kallio
Tuomas Ketola vpj	Pirkko Rapakko
Tuula Kärki	Esa Palokangas
Annika Honkala	Laura Vikiö
(26.4.2018 alkaen kvalt §39)	

Saila Juutilainen
(26.4.2018 saakka)
Heikki Keskitalo

Annika Honkala
Seppo Mällinen

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat valtuutettuja. Lautakunnan sihteerinä ja pöytäkirjanpitäjänä on toiminut toimistosihteerinä Aino Rönkkömäki. Päätökset lautakunnassa on tehty puheenjohtajan esittelystä.

Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet on huomioitu arviointikertomuksen laadinnassa.

1.3 Tilintarkastaja

Valtuusto valitsi 7.5.2013/37 § valtuustokauden 2013 - 2016 ja vuosien 2017 - 2018 tilintarkastusyhteisöksi PwC Julkistarkastus Oy:n. Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Outi Kirvesoja ja avustavina tilintarkastajina Anna-Riikka Pykäläinen ja Niklas Alho.

Kuntalain 123 §:n mukaan tilintarkastajan on tarkastettava:

- onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti;
- antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitalinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti sekä antavatko ne oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta;
- ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita; sekä
- onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Vuoden 2018 tilintarkastus on sisältänyt 12 tarkastuspäivää. Tarkastuspäivistä on tehnyt vastuullinen tarkastaja JHT, HT Outi Kirvesoja 8 päivää ja avustava tilintarkastaja Anna-Riikka Pykäläinen ja Niklas Alho 4 päivää. Tilintarkastuksesta tehdyn sopimuksen mukaisesti tilintarkastaja on raportoinut lautakunnalle tilintarkastusohjelman toteutumisesta ja keskeisimmistä tarkastushavainnoista.

1.4 Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta kokoontui kahdeksan kertaa vuoden 2018 aikana. Lisäksi vuoden 2018 arviointia on tehty neljässä kokouksessa vuonna 2019. Tarkastuslautakunta on osallistunut kokonaisuudessaan kaikkien osa-alueiden arviointiin esteellisyydet huomioiden.

Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelman mukaan tarkastuslautakunta on tutustunut kunnanhallituksen alaisiin toimiin. Tarkastuslautakunta kävi vierailulla Nuortentalo Ruorissa ja toimintapaja Etevässä.

2 VUODEN 2017 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY

Valtuusto käsitteli vuoden 2017 arviointikertomuksen 14.6.2018 § 62. Kunnanhallituksen toimenpiteet arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin käsiteltiin valtuustossa 6.9.2018 § 77.

3 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

3.1 Yleistä

Talousarviossa määriteltyjen tavoitteiden ja toimintakertomuksessa esitettyjen tavoitteiden toteutumisen esittäminen vaihtelee osastoittain.

3.2 Strategiset tavoitteet

Kuntasuunnitelma/Siikajoen strategia on hyväksytty kunnanvaltuustossa 22.2.2018 § 19. Siikajoen kunnan visiona on "Aito maaseutu meren rannalla, joen varrella, kaupunkien välissä. Meren makuinen maaseutu virran varrella vaikuttaa".

Strategian osa-alueita ovat:

- Siikajokisten hyvinvoinnin tukena laadukkaat kuntapalvelut
- Omistajapolitiikka
- Henkilöstöpolitiikka
- Kunnan asukkaat osallistuvat ja vaikuttavat
- Elinympäristö ja elinvoima hyvinvoinnin tukena
- Hyvä ympäristö säilyy nykypolvilta tuleville

Strategia on hyväksytty vuoden 2018 talousarvion laatimisen jälkeen, joten strategian jatkuttamista ei vielä vuonna 2018 voida arvioida.

3.3 Toiminnalliset tavoitteet

3.3.1 Kunnanhallitus

Kunnanjohtaja Mauno Ranto irtisanoutui keväällä 2018 ja uusi kunnanjohtaja Pertti Severinkangas aloitti syyskuussa. Kunnanhallitus on valtaosin päässyt toiminnallisiin tavoitteisiin,

mutta esimerkiksi muuttotasetta ei ole saatu parannettua vaan väestömäärä laski edellisestä vuodesta. Uusia yrityksiä perustettiin siten, että kokonaisuudessaan yritysten nettomäärä kasvoi kahdeksalla yrityksellä edellisestä vuodesta. Tarkastuslautakunta on huolissaan väestömäärän kehittämisestä ja ikärakenteen muutoksesta.

Kunnanhallituksen määrärahat jäivät 176 000 euroa alle talousarvion. Määrärahat alittuivat sosiaali- ja terveystaloudessa 683 920 €, sairaanhoitopiirin erikoissairaanhoidon kulut alittivat talousarvion 391 849 € ja Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän maksuosuus alitti talousarvion 292 071 €.

Kuntastrategia on päivitetty ja maankäyttöstrategia laadittu vuonna 2018. Työpajatoimintaan panostamalla on saatu Kelan sakkomaksuja vähennettyä 41 310 eurolla.

3.3.2 Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan vastuualueilla tavoitteet ovat toteutuneet hyvin ja talous on ollut talousarvion mukainen. Kansalaisopisto on saanut järjestettyä hyvin kursseja. Varhaiskasvatuksessa hoitopaikan saa suositellussa aikataulussa ja hoitoon ollaan tyytyväisiä asiakastyytyväisyyskyselyn perusteella. Kaikki kesätöitä hakeneet 15 - 16-vuotiaat saivat paikan. Kuntotutkimuksia on tehty Paavolassa. Säteilyturvallisuuskeskuksen edellyttämät radonmittaukset on tehty kaikissa tiloissa, jotka ulottuvat maan pinnan alapuolelle. Kirjaston kustannukset ovat olleet suurempia kuin keskimäärin saman kokoisissa kunnissa, mutta lainauskustannukset ovat olleet pienemmät kuin keskimäärin muissa samankokoisissa kunnissa. Sairauspoissaolojen määrä on noussut 16,9 päivään / henkilö vuonna 2018 kun se vuonna 2017 on ollut 9,4 päivää / henkilö.

3.3.3 Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan tavoitteet ovat toteutuneet hyvin ja toimintakate on ollut 227 510 euroa arvioitua parempi. Vanha Ruukin ala-aste purettiin vuonna 2018. Hankesuunnittelussa odotetaan eri hallintokuntien päätöksiä.

Eläkkeelle jääneiden tilalle ei ole palkattu uusia henkilöitä, mutta toiminta on kyetty ylläpitämään aiempaa pienemmällä henkilömäärällä. Liikkuva työpaja on tehnyt teknisen puolen ympäristötöitä.

Tarkastuslautakunta toivoo, että pienhankintaohjeen mahdollistamat hankintamuodot otetaan laajasti käyttöön. Lisäksi tarkastuslautakunta suosittaa, että hankinnoissa käytetään hyväksi hankintajärjestelmiä.

3.4 Taloudelliset tavoitteet

Siikajoen kunnan talousarvio vuodelle 2018 oli 611 t€ alijäämäinen. Vuoden aikana tehtiin talousarvioon muutoksia (lisämenoja ja tulojen vähennyksiä) 128 t€, jolloin talousarvio muutoksineen oli 739 t€ alijäämäinen. Tilikauden tulos oli 122 t€ positiivinen. Sen mahdollisti toimintatuottojen talousarviota 424 t€ parempi toteutuminen ja toimintakulujen alittuminen (390 t€), johon vaikutti erityisesti Raahen hyvinvointikuntayhtymän palautus. Verotulot toteutuivat 616 t€ pienempinä kuin alkuperäisessä talousarviossa oli arvioitu. Vuosikate riitti poistojen kattamiseen. Poistoeroa tuloutettiin 57 t€, jolloin tilikauden ylijäämäksi muodostui 178 t€.

Talousarviossa investointimäärärahoja varattiin 626 t€. Toteutuneet investointimenot olivat 301 t€. Lainoja lyhennettiin 1,9 M€. Uutta lainaa ei otettu lainkaan.

Seuraavassa taulukossa on vertailtu joitakin talouden tunnuslukuja:

	2016			2017			2018		
	Manner-Suomi	Pohjois-Pohjanmaa	Siikajoki	Manner-Suomi	Pohjois-Pohjanmaa	Siikajoki	Manner-Suomi Ennakko-tieto	Pohjois-Pohjanmaa Ennakko-tieto	Siikajoki
Toimintakate €/as	-5 196	-5 277	-6 109	-5 129	-5 245	-6 140	-5 302	-5 465	-6 246
Vuosikate €/as	492	380	422	596	521	463	384	227	267
Lainat €/as	2939	3 460	3 400	2 941	3 459	3 134	3 052	3 660	2 820
Konsernilainat €/as	6 160	4 998	4 985	6 314	4 929	4 667			4 430
Kertynyt ylijäämä €/as	1 883	2 315	782	2 063	2 495	1 018			1 071
Konsernin kertynyt ylijäämä/as	1 974	2 203	1 385	2 245	2 435	1 926			2 077
Suhteellinen velkaantuneisuus	55,7	63,9	55,1	56,2	64,1	50,8			48,9
Suht. velkaantuneisuus konserni	77,5	65,5	49,5	78,7	66,5	46,7			45,2

Siikajoen kunnassa toimintatuotoilla voidaan kattaa vähemmän toimintamenoja/asukas kuin keskimäärin kunnissa. Siikajoen vuosikatteen positiivinen kehitys on taittunut, mutta on edelleen parempi kuin Pohjois-Pohjanmaan kunnissa. Lainamäärä/asukas on alle kuntien keskiarvon. Konsernilainat/asukas ovat vähentyneet ja kriisikuntakriteerinä oleva konsernin suhteellinen velkaantuneisuus on 45,2 % eli alle kriteerin.

Seuraavassa taulukossa on vertailtu verorahoitusta:

	2016			2017			2018		
	Manner-Suomi	Pohjois-Pohjanmaa	Siikajoki	Manner-Suomi	Pohjois-Pohjanmaa	Siikajoki	Manner-Suomi Ennakko-tieto	Pohjois-Pohjanmaa Ennakko-tieto	Siikajoki
Verotulot €/asukas	4 017	3 474	3 064	4 091	3 536	3 163	4 071	3 535	3 115
Valtionosuudet €/as	1 606	2 152	3 467	1 551	2 148	3 431	1 151	2 148	3 419
	5 623	5 626	6 531	5 642	5 684	6 594	5 222	5 683	6 534

Siikajoen kunnassa verotulot/asukas ovat alemmat kuin Pohjois-Pohjanmaalla keskimäärin, mutta valtionosuudet puolestaan ylittävät keskimääräisen arvon. Siikajoen kunnan verorahoitus on 851 €/asukas suurempi kuin Pohjois-Pohjanmaan kunnissa keskimäärin.

Siikajoen kunta on tehnyt viitenä vuonna peräkkäin ylijäämäisen tilinpäätöksen. Taseeseen on kertynyt ylijäämää 5,6 M€. Kertynyt ylijäämä tuo talouteen liikkumavaraa tulevina vuosina. Vuoden 2019 talousarvio on laadittu 0,8 M€ alijäämäisenä.

4 HENKILÖSTÖ

Nuorten alle 30-vuotiaiden osuus on hieman laskenut edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilöstön määrä on pysynyt samana.

Sairauspoissaolojen määrä on noussut edelliseen vuoteen verrattuna. Sivistystoimessa sairauspoissaoloja on ollut 112 päivää enemmän kuin viime vuonna. Pitkien sairauspoissaolojen syytä on syytä tutkia tarkemmin. Työterveyshuollon kustannukset ovat nousseet 15 000 euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Seuraavan viiden vuoden aikana jää eläkkeelle 8 - 10 henkilöä vuodessa. Eläköitymistä myötä hiljaisen tiedon siirtoa on pyritty turvaamaan työhön perehdytyksellä. Vanha ja uusi työntekijä ovat jonkin aikaa yhdessä töissä.

Kehityskeskustelut järjestetään vuosittain, mutta henkilöstön työtyytyväisyyskyselyä ei ole toteutettu muutama vuoteen.

5 KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Paavolan Vesi Oy:n tulos oli jälleen positiivinen. Siellä on huomioitu investoinnit ja niiden tarve tulevaisuudessakin.

Kiinteistö Oy Kvantti teki tappiollisen tuloksen, mikä selittyy osittain puretulla rivitalolla. Lisäksi asuntojen käyttöasteessa on jääty tavoitteesta. Ruukin Villa Oy pääsi voitollisen tilinpäätöksen, mutta käyttöaste on edelleen matala. Asuntokanta on vanhaa ja remontin tarpeessa, mikä vaikeuttaa asuntojen vuokrausta.

Ruukin Yrityspuisto Oy pääsi voitolliseen tulokseen. Velan määrä säilyi ennallaan, sillä JMC:n hallilajennukseen jouduttiin ottamaan uutta velkaa.

6 MUUT HAVAINNOT

Kuntamarkkinointiin panostaminen näkyy jo, mutta markkinointiin panostamista on edelleen syytä jatkaa.

7 YHTEENVETO

Kokonaisuudessaan vuosi oli positiivisen taloudellisen tuloksen johdosta hyvä. Usean peräkkäisen positiivisen tuloksen johdosta kunnalla on hieman puskuria tulevaisuutta ajatellen. Velkaantumisasasteessa olemme alle kriisikuntakriteerien. Kouluverkko vaatii tarkastelua lasten määrän laskiessa.

Tarkastuslautakunta kiittää koko kunnan henkilöstöä sekä kaikkia luottamustoimissa työskenteleviä ja konserniyhtiöiden toimitusjohtajia hyvästä yhteistyöstä kuntalaisten hyväksi ja toivottaa rohkeutta päätöksentekoon myös tulevaisuudessa.

Siikajoella 1. päivänä kesäkuuta 2019

Ilkka Yrjänä
puheenjohtaja

Tuomas Ketola
varapuheenjohtaja

Laura Vikiö
jäsen

Tuula Kärki
jäsen

Heikki Keskitalo
jäsen